

A photograph of two men standing in a golden wheat field. The man on the left, wearing a red and white plaid shirt, is pointing his right hand towards the left. The man on the right, wearing a red and white plaid shirt and a brown cap, is holding a blue folder. In the background, there is a large industrial facility with several tall silos and a complex network of pipes and structures under a clear blue sky.

ТРУДОВІ РЕСУРСИ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

ВИКЛАДАЧ ДАВИГОРА ТЕТЯНА АНАТОЛІЇВНА

Завжди не вистачає часу, щоб виконати роботу як треба, але на те, щоб її переробити, час знаходиться.

Тільки два стимули примушують працювати людей: бажання заробітної плати і боязнь її втратити.

Г. Форд

ПЛАН

1

Поняття категорії «персонал підприємства»

2

Показники трудового потенціалу підприємства

3

Зміст категорії «продуктивність праці»

4

Система показників продуктивності праці

5

Фактори підвищення продуктивності праці в сільському господарстві

Трудові ресурси – це працездатне населення, яке володіє фізичними й розумовими здібностями і знаннями, необхідними для здійснення корисної діяльності

Персонал підприємства – це сукупність постійних працівників, що отримали необхідну професійну підготовку і мають досвід практичної діяльності.

В аграрній сфері склад персоналу сільгосппідприємств утворюється сукупністю працівників, які є фізично розвинутими, володіють знаннями та практичними навиками, необхідними для управління виробництвом, для якісного та своєчасного виконання передбачених технологією робіт у сфері агропромислового виробництва

За участю працівників у основній діяльності підприємства його персонал поділяють на дві групи:

- виробничо - промисловий персонал
- персонал, зайнятий у невиробничих підрозділах

За характером виконуваних функцій виробничо-промисловий персонал підприємства поділяють на чотири категорії:

- робітники,
- керівники,
- спеціалісти
- службовці

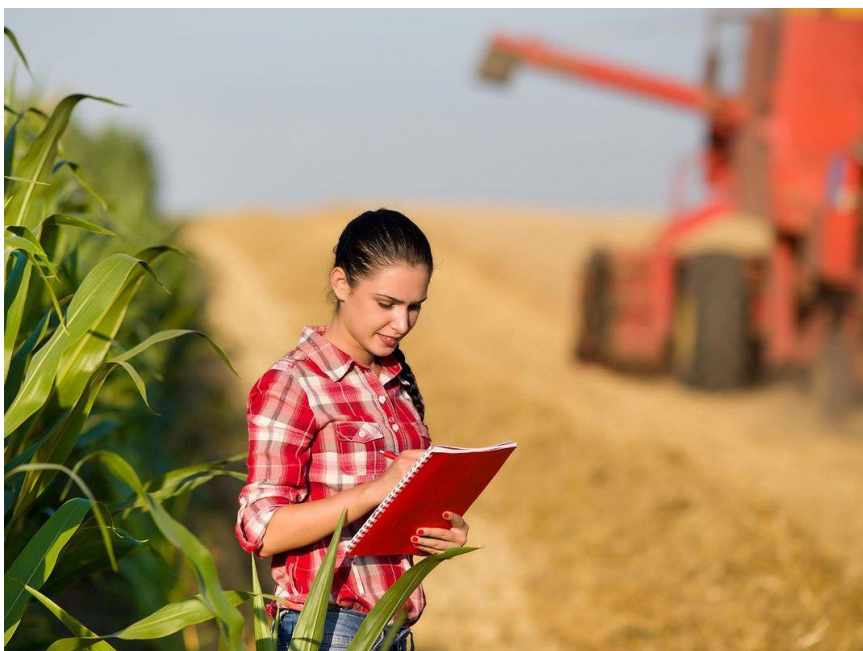
Спеціальність – це більш вузький різновид трудової діяльності в межах професії (наприклад, у межах професії агронома є такі спеціальності, як агроном-овочовод, агроном по захисту рослин, агроном-садовод, агроном-насіневод тощо)

Кваліфікація відображає ступінь оволодіння працівниками певною спеціальністю і відображається у кваліфікаційних (тарифних) розрядах, категоріях.

Робітників за рівнем кваліфікації поділяють на чотири групи:

- **висококваліфіковані** – виконують особливо складні та відповідальні роботи (наприклад, ремонт і налагодження складного обладнання);
- **кваліфіковані** – виконують складні роботи (наприклад, метало- та деревообробні, ремонтні, слюсарні, будівельні);
- **малокваліфіковані** – виконують нескладні роботи (наприклад, технічний нагляд);
- **некваліфіковані** – виконують допоміжні та обслуговуючі роботи (це, наприклад, вантажники, прибиральники тощо).

Результати діяльності аграрного підприємства значно залежать від кваліфікації персоналу, яку можна визначити як ступінь підготовленості кожного працівника до виконання ним професійних обов'язків

Залежно від умов найму працівників їх класифікують за такими категоріями:

- **постійні працівники** – ті, які є членами підприємства або прийняті на роботу по найму на тривалий термін без його точного визначення.
- **тимчасові працівники** – ті, яких зараховують до складу трудового колективу тимчасово на термін до двох місяців.
- **сезонні працівники** – ті, яких зараховують до складу трудового колективу на термін від двох до шести місяців для виконання сезонних робіт.

Загальна кількість працівників, яка є в списках підприємства, називається обліковим (списковим) складом.

До облікового складу включають усі категорії постійних, тимчасових і сезонних працівників, прийнятих на роботу на один і більше днів незалежно від того, знаходяться вони на роботі чи перебувають у відпустці, відрядженні, на лікарняному або тимчасово не працюють з інших причин.

Показники працевзабезпечення

- середньорічна чисельність працівників
- чисельність працівників різних категорій
- навантаження на 1 працівника площі с.г. угідь, ріллі або посівної площі окремої культури
- фондоозброєність праці
- енергоозброєність праці
- електроозброєність праці

Показники ефективності використання трудових ресурсів

- коефіцієнт залучення трудових ресурсів у суспільне виробництво
- коефіцієнт використання трудових ресурсів
- коефіцієнт використання робочого часу дня
- загальний коефіцієнт використання робочого часу

Продуктивність праці – це здатність конкретної праці створювати певну кількість продукції за одиницю робочого часу.

Продуктивність праці в сільському господарстві характеризується системою прямих і непрямих показників.

Прямі показники визначаються кількістю продукції, що виробляється за одиницю робочого часу.

Вони безпосередньо характеризують її рівень в окремих галузях, сільськогосподарських підприємствах або в сільському господарстві в цілому.

Вони виражаються в натуральній і вартісній формі.

До прямих показників продуктивності праці належать:

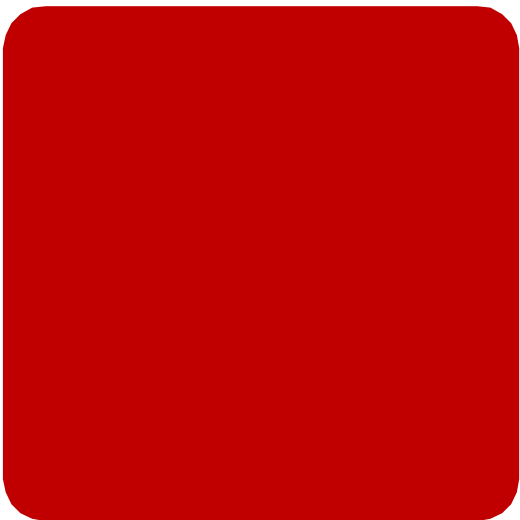
- виробництво окремих видів сільськогосподарської продукції (зерна, молока, приросту живої маси тварин, яєць тощо) в натуральному виразі з розрахунку на 1 люд.-год.
- прямі затрати праці (люд.-год.) на виробництво 1 ц продукції (характеризують трудомісткість продукції)
- вартість валової продукції рослинництва, тваринництва або сільського господарства в цілому з розрахунку на 1 люд.-год;
- вартість валової продукції сільського господарства з розрахунку на одного середньорічного працівника.

Продуктивність праці протягом року обчислюють і аналізують системою непрямих показників, які визначають із співвідношення обсягу виконаних робіт і затрат робочого часу.

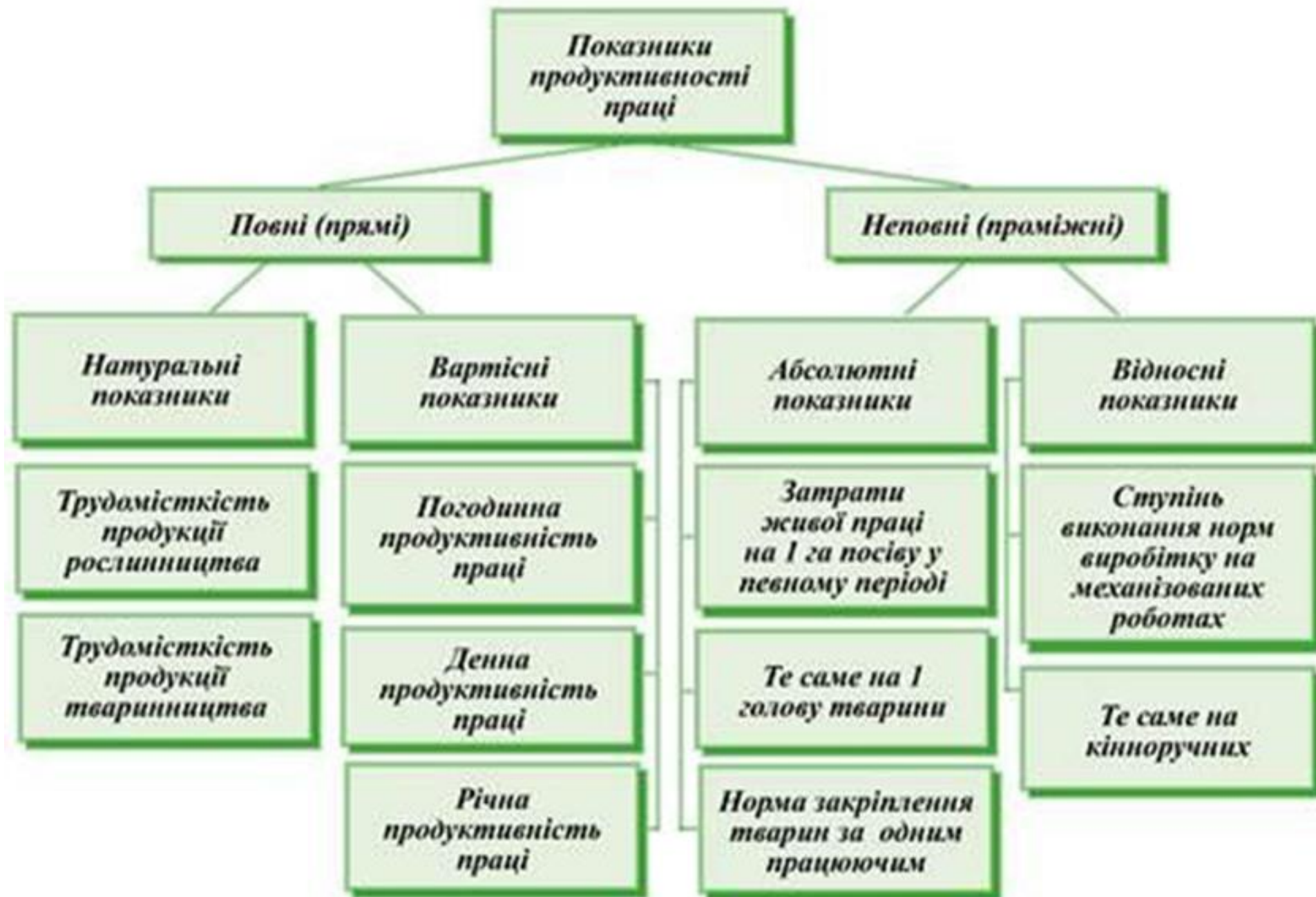
До них відносять:

- затрати праці на вирощування 1 га посіву сільськогосподарських культур (люд.-год);
- затрати праці на 1 голову окремих видів худоби (люд.-год);
- навантаження посівних площ з розрахунку на одного середньорічного працівника;
- навантаження поголів'я худоби і птиці на одного середньорічного працівника відповідної галузі тваринництва.

Повними називають показники продуктивності праці, при визначенні яких беруться до уваги вироблена продукція і затрати живої праці.

Неповні показники є проміжними і розраховуються до одержання продукції.

Натуральні показники визначають діленням прямих затрат людино-годин, що виникають у процесі виконання технологічних операцій, на обсяг виробленої продукції.

Це — обернені показники продуктивності праці, і їх називають **технологічною трудомісткістю** продукції.

Вони відповідають на питання, скільки витрачено робочого часу на виробництво центнера продукції.

Основні шляхи підвищення продуктивності праці:

- зростання врожайності культур і продуктивності тварин;
- впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва;
- широке використання інтенсивних та індустриальних технологій виробництва в рослинництві і тваринництві;
- раціональне розміщення сільського господарства;
- економічно обґрунтовані спеціалізація і концентрація виробництва на базі міжгосподарської кооперації та агропромислової інтеграції;
- застосування прогресивних форм організації і оплати праці;
- зміцнення трудової і технологічної дисципліни.

Фактори, що впливають на підвищення продуктивності праці:

- підвищення технічного рівня виробництва;
- вдосконалення управління організації виробництва та праці;
- зміна обсягу виробництва продукції;
- галузеві фактори;
- введення в дію й освоєння нових об'єктів.

ФІЛВОРД

П	Р	О	Д	У	К	Т	П	О	Л	Д
Е	Ф	Е	К	Т	Е	Р	О	А	Н	Б
В	Г	Л	П	Р	А	Ц	Я	З	І	В
А	Р	Е	З	У	Л	Ь	Т	А	Т	Ж
С	Й	Р	О	Б	І	Т	Н	И	К	И
Т	К	Е	Р	І	В	Н	И	К	И	З
В	И	Р	О	Б	Н	И	Ц	Т	В	О
П	Р	А	Ц	Я	Д	О	Р	І	У	Н
О	Й	П	Е	Р	Е	М	О	Г	А	Б
П	Е	Р	С	О	Н	А	Л	Є	Ж	Е
Ь	И	Р	Е	С	У	Р	С	И	Я	Н

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- ПОВТОРИТИ ЛЕКЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
- СКЛАСТИ ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ